

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejski

w sprawie **J.M.**

oskarżonego z art. 226 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 6 lutego 2026 r.,

wniosku Sądu Rejonowego w Kaliszu

zawartego w postanowieniu z dnia 12 stycznia 2026 r., sygn. akt II K 1646/25,

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości

na podstawie art. 37 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę Sądu Rejonowego w Kaliszu o sygn. akt II K 1646/25 do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Koninie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Kaliszu postanowieniem z dnia 12 stycznia 2026 r. wystąpił w trybie art. 37 k.p.k. do Sądu Najwyższego o rozważenie możliwości przekazania sprawy o sygn. akt II K 1646/25 innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Motywując swoje wystąpienie wskazał, że J.M. zarzucono popełnienie 29 czynów z art. 226 § 1 k.k. i in. na szkodę między innymi sędziów Sądu Apelacyjnego w Łodzi, sędziów Sądu Okręgowego w Kaliszu, prokuratorów Prokuratury Rejonowej w Kaliszu, prokuratorów Prokuratury Okręgowej w Ostrowie

Wielkopolskim oraz sędziego Sądu Rejonowego w Kaliszu. Wnioskodawca, odwołując się do powyższych okoliczności, podniósł, iż *„funkcje sprawowane przez pokrzywdzonych, stopień personalizacji stosunków zawodowych z innymi sędziami, relacje koleżeńskie, a także zażyłości o charakterze prywatnym między sędziami sądów okręgu kaliskiego stanowią realne okoliczności, które mogą oddziaływać krępująco na swobodę orzekania, a z całą pewnością nasuwać przekonanie, że w sądzie właściwym miejscowo nie ma wystarczających warunków do rozpoznania sprawy w sposób w pełni obiektywny”*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Inicjatywa Sądu Rejonowego w Kaliszu jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

W ugruntowanym orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie akcentuje się wyjątkowy charakter regulacji zawartej w art. 37 § 1 k.p.k. Wskazane w tym przepisie *„dobro wymiaru sprawiedliwości”* – stanowiące jedyną przesłankę przekazania sprawy innemu sądowi równorzędnemu – wymaga odstępowania od ustawowych reguł właściwości miejscowej między innymi wówczas, gdy w następstwie konkretnych okoliczności może powstać w społecznym odbiorze przekonanie (nawet błędne), że sprawa nie zostanie rozpoznana bezstronnie (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 5 stycznia 2001 r., III KO 105/00; postanowienie SN z dnia 12 lutego 2002 r., V KO 3/02; postanowienie SN z dnia 8 listopada 2016 r., III KO 83/16; postanowienie SN z dnia 28 lutego 2017 r., III KO 10/17). W judykaturze już od dawna wskazywano przy tym, że istnienie związku pomiędzy czynami zarzucenymi oskarżonemu a wykonywaniem funkcji służbowych przez sędziów z okręgu sądów właściwych do rozpoznania sprawy w obu instancjach, przemawia za skorzystaniem z instytucji wskazanej w powyższym przepisie (*vide* postanowienie SN z dnia 16 grudnia 2005 r., V KO 87/05; postanowienie SN z dnia 20 lutego 2006 r., IV KO 8/06; postanowienie SN z dnia 25 kwietnia 2007 r., IV KO 24/07). Stanowisko to pozostaje również aktualne w najnowszym orzecznictwie, w którym Sąd Najwyższy niejednokrotnie uznawał, że przekazanie sprawy ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości uzasadnia sytuacja, w której sędzia sądu właściwego do rozpoznania sprawy, bądź nadrzędnego nad nim jest uczestnikiem postępowania – pokrzywdzonym (zob. postanowienie SN z dnia 15 maja 2019 r., IV

KO 50/19; postanowienie SN z dnia 15 grudnia 2021 r., V KO 84/21; postanowienie SN z dnia 14 kwietnia 2021 r., IV KO 26/21; postanowienie SN z dnia 25 lutego 2022 r., I KO 10/22; postanowienie SN z dnia 30 marca 2023 r., II KO 26/23; postanowienie SN z dnia 22 maja 2024 r., I KO 31/24; postanowienie SN z dnia 25 lutego 2025 r., V KO 15/25; postanowienie SN z dnia 29 października 2025 r., IV KO 167/25).

Taka też sytuacja zaistniała w niniejszym postępowaniu. Przed Sądem Rejonowym w Kaliszu zawisła bowiem sprawa J.M. oskarżonego o przestępstwa z art. 226 § 1 k.k. i in., w której w charakterze pokrzywdzonego występuje nie tylko sędzia orzekający w tym sądzie, lecz także sędziowie sądów nadrzędnych, tj. Sądu Okręgowego w Kaliszu i Sądu Apelacyjnego w Łodzi, a także prokuratorzy z tego obszaru. Powyższa okoliczność może zatem rodzić zarówno po stronie oskarżonego, jak i innych obserwatorów procesu wątpliwości co do gwarancji prawidłowego procedowania przez sąd miejscowo właściwy, przede wszystkim w aspekcie dochowania standardu bezstronności. Tego rodzaju podejrzenia w sposób naturalny może potęgować szczególny kontekst przedmiotowej sprawy, w której J.M. przedstawiono szereg zarzutów znieważenia i zniesławienia sędziów oraz prokuratorów pełniących swoją służbę na obszarze należącym do właściwości miejscowej Sądu Apelacyjnego w Łodzi, narażając ich na utratę zaufania potrzebnego do wykonywania zawodu i zajmowanego stanowiska. Całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy może więc generować wątpliwości co do tego, czy orzeczenie wydane przez Sąd Rejonowy w Kaliszu będzie wyłącznie wynikiem obiektywnego rozpatrzenia wszystkich okoliczności przedmiotowo i podmiotowych istotnych dla rozstrzygnięcia, czy też na jego treść będą miały wpływ kwestie pozamerytoryczne, wynikające ze statusu osób pokrzywdzonych w tej sprawie (por. postanowienie SN z dnia 19 kwietnia 2017 r., V KO 16/17). Mimo braku rzeczywistych podstaw do twierdzenia, że na rozpoznanie rzeczowej sprawy wpływ miałyby kryteria prawnie irrelewantne, należy mieć na względzie, że odbiór społeczny często wymyka się ocenom racjonalnym, które w nakreślonych wyżej realiach mogłyby determinować przekonanie o stronniczym nastawieniu sądu wnioskującego.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, należało podzielić inicjatywę sądu wnioskującego i przekazać przedmiotową sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu, tj. Sądowi Rejonowemu w Koninie. Wskazany sąd z delegacji ma siedzibę w stosunkowo niewielkiej odległości od sądu właściwego, a jednocześnie położony jest granicach innej apelacji, co pozwoli wyeliminować wszelkie obiekcje związane z brakiem obiektywizmu przy rozpoznaniu skargi oskarżyciela publicznego w sprawie J.M.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.

[WB]

[a.ł.]